

Arbetslivskommissionen för husbyggnads- och ytbehandlingsbranschen, lägesbild 2018–2019

Arbetslivskommissionen för husbyggnads- och ytbehandlingsbranschen har utarbetat en lägesbild över kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande inom sitt område. Till arbetslivskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017). För detta uppdrag har arbetslivskommissionerna haft tillgång till uppgifter om uppföljning, bedömning och respons bland annat utbildningsförvaltningens statistik- och styrningstjänster och i den nationella informationsresursen KOSKI.

Uppgifterna om utförda studieprestationer 2018 gjordes tillgängliga för kommissionerna våren 2019. Eventuella korrigeringar som läroanstalterna har gjort i KOSKI-informationen efter denna tidpunkt visas inte i denna lägesbild. Detta gäller även statistiken över mängden utförda studieprestationer år 2019 som tagits fram ur informationsresursen KOSKI i början av 2020. De granskade prestationsmängderna publiceras senare i utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen.fi.

De uppgifter som har utnyttjats i lägesbilden har plockats direkt från informationsresursen KOSKI i den form som läroanstalterna har uppgett dem. Statistiken kan innehålla bristfälliga eller felaktiga uppgifter. Till exempel på grund av tekniska orsaker har alla uppgifter som antecknats i läroanstalternas egna studiehänteringssystem inte överförts korrekt till KOSKI. Dessa uppgifter statistikförs under punkterna "inga uppgifter"/"har inte meddelats".

Även kommissionernas besöksrapporter, begäran om rättelse och utlåtanden har använts som källmaterial.

Antal avlagda examina och examensdelar

Examen- och examensdelsprestationer	2018		2019	
	hela examen	examensdelar	hela examen	examensdelar
Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen	640	5189	659	5678
Kompetensområdet för ytbehandling av trävaror	11		2	
Kompetensområdet för ytbehandling av metallprodukter	50		34	
Kompetensområdet för ytbehandling inom byggbranschen	549		454	
Kompetensområdet för byggnadsmåleri	9		127	
Kompetensområdet för produktmålning			0	
Kompetensområdet för golvläggning			11	
Kompetensområdet för industriell ytbehandling			4	
Tomma	21		27	
Grundexamen inom byggnadsbranschen	2484	21416*	2179	22804
Kompetensområdet för husbyggnad	2001		1764	
Yrkesexamen för fordonskranförare	6	306	5	44
Yrkesexamen för korrosionsskyddsmålare	0	0	0	0
Yrkesexamen för golvläggare	20	31	7	25
Specialyrkesexamen för golvmästare	7	23	1	5
Yrkesexamen för målare	42	79	21	39
Tomma	20		5	
Kompetensområdet byggnadsmålning	17		14	

Kompetensområdet spacklingsarbeten	4		1	
Kompetensområdet målning av fasader	1		1	
Specialyrkesexamen för målarmästare	31	135	21	98
Arbete i specialuppgifter inom målningsbranschen	13		11	
Tomma	9		1	
Arbete i arbetsledaruppgifter inom målningsbranschen	5		9	
Renoveringsmålning	3		0	
Nymålning	1		0	
Specialyrkesexamen för ytbehandlingsmästare	11	49	7	33
Yrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen			9	74
Kompetensområdet för byggnadsmåleri			7	
Kompetensområdet för golvläggning			1	
Kompetensområdet för industriell ytbehandling			1	
Specialyrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen			7	57
Kompetensområdet för byggnadsmåleri			6	
Tomma			1	
Specialyrkesexamen för arbetsplatschef inom byggnadsbranschen	46	757	33	338
Specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen			4	58
Kompetensområdet för arbetsledning inom byggnadsbranschen			3	
Kompetensområdet för arbetsplatschef			0	
Tomma			1	
Specialyrkesexamen i byggproduktion	32	233	83	386
Yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter	27	103	19	82
Tomma	14		0	
Kompetensområdet för tillverkning av betongprodukter	13		19	
Yrkesexamen för industriytbehandlare	7	37	4	7
Yrkesexamen i husbyggnad	157	1655	137	1505
Specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	66	230	36	109
Totalt	3576	30243	3232	31342

* innehåller också prestationer inom andra kompetensområden som ingår i grundexamen inom byggnadsbranschen.

Uppgifterna är hämtade 25.2.2019 (för 2018) och 15.1.2020 (för 2019) och uppgifterna har inte uppdaterats efter detta. Prestationerna för examensdelarna omfattar inte examensdelar som uppgetts vara lokala.

I yrkesexamen i husbyggnad avlägger största delen av de studerande endast en del/delar av examen.

Särskilt examensdelen "Asbestarbeten" avläggs som en egen examensdel, eftersom lagstiftningen förutsätter att examensdelen avläggs för asbestrivningsarbete. (Målet för studierna: 981 examensdelar, 524 hela examina)

När det gäller grundexamen inom byggnadsbranschen och grundexamen inom ytbehandlingsbranschen är målet för största delen av prestationerna att avlägga hela examen. Även i fråga om att avlägga yrkes- och specialyrkesexamina inom kommissionens bransch är målet för de flesta studerande att avlägga hela examen.

Kommissionen tror att andelen studerande som endast avlägger examensdelar kommer att öka i framtiden.

Närings-, trafik- och miljöcentralerna har till exempel uppmuntrat sina kunder att skaffa kompetens genom att avlägga enskilda examensdelar (s.k. precisionsutbildning) för att underlätta sysselsättningen. I synnerhet på grund av permitteringar i samband med koronapandemin ökar behovet av utbildning.

Diskussion

Antalet prestationer för examina och examensdelar, utveckling

Det syns inte någon stor förändring i antalet avlagda examina och examensdelar mellan 2018 och 2019. Antalet avlagda hela examina i grundexamen inom byggnadsbranschen har minskat något (cirka 12 procent) sedan 2018, medan antalet avlagda examensdelar har ökat med 6,5 procent. Detta kan till exempel påverkas av att de gemensamma examensdelarna inkluderas i alla grundamina eller antalet nybörjarplatser i branschen. Granskningsperioden är dock ganska kort och man kan därför inte dra längre slutsatser av statistiken.

Marginellt avlagda examina och kompetensområden

Det förekommer variationer mellan kompetensområdena, men eftersom granskningsperioden är ganska kort är det utmanande att göra jämförelser. Till exempel har yrkesexamen för korrosionsskyddsmålare inte avlagts under 2018 eller 2019. En orsak till detta kan vara att behovet av kompetens endast förekommer lokalt och tidvis.

År 2019 avlades specialyrkesexamen för golvmästare endast av en person. I specialyrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen, som trädde i kraft den 1 januari 2019, finns det inom kompetensområdet golvbeläggning inte heller några prestationer. Detta kan påverkas av att ett tillräckligt antal experter har utbildats inom branschen under de senaste åren, vilket gör att det nuvarande behovet inte är så stort.

Anordnande av examina

Examen	Anordnartillstånd	Aktiva anordnare	Övrigt
Grundexamen inom byggnadsbranschen*	56	49	
Yrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	28	12	trädde i kraft 1.1.2019
Specialyrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen	14	3	trädde i kraft 1.1.2019
Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen	56	41	
Specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen	8	4	trädde i kraft 1.1.2019
Yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter	9	2	
Yrkesexamen i husbyggnad	46	32	
Specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen	33	17	

* hela examina där kompetensområdet för husbyggnad avlagts har beaktats.

Tabellen innehåller inte examina som är i en övergångstid

** aktiviteten bestäms utifrån om utbildningsanordnaren/läroanstalten registrerat examens- eller examensdelsprestationer i den KOSKI-data från 2018 eller 2019 som tillställts kommissionen.

Uppgifterna är hämtade 25.2.2019 (för 2018) och 15.1.2020 (för 2019) och uppgifterna har inte uppdaterats efter detta.

Diskussion

Ändringar i antalet anordnartillstånd och anordnande av examina

Det har inte skett någon stor förändring i antalet aktiva arrangörer. Till exempel har aktiva anordnare för grundexamen inom byggnadsbranschen ökat med en och antalet aktiva anordnare av grundexamen inom ytbehandlingsbranschen har ökat med fem. För de tre examina som trädde i kraft den 1 januari 2019 är antalet anordnare ännu litet.

För specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen har cirka hälften av dem som fått anordnartillstånd inte ordnat examen. En möjlig orsak till detta kan vara att de studerande i stället för till specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen söker sig till specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen. För vissa marginella examina kan finansieringen leda till att det inte lönar sig att ordna examen i fråga.

Det fanns en aktiv anordnare för yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter 2019. Examen är den enda utbildningen inom branschen och en stor del av utbildningen genomförs som personalutbildning för dem som redan har arbetat inom branschen. Utbildningen är mycket marginell.

Fördelningen av examens-/examensdelsprestationer mellan utbildningsanordnarna

Prestationerna fördelas ganska jämnt i förhållande till utbildningsanordnarens storlek. Fördelningen av prestationerna återspeglar också det regionala behovet av utbildning. Examina som hör till kommissionens bransch ordnas geografiskt sett på ett heltäckande sätt. De tio största utbildningsanordnarnas verksamhet omfattar hela Finland.

Geografisk och språklig täckning vid anordnande av examina

Grundexamen inom byggnadsbranschen ordnas på ett heltäckande sätt runtom i Finland och vid fem läroanstalter anordnas utbildningen på svenska (4,54 procent svenska som examensspråk). Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen ordnas också på ett heltäckande sätt runt om i Finland och de hela examina som avlagts på svenska 2019 avlades vid två läroanstalter (2,28 procent svenska som examensspråk).

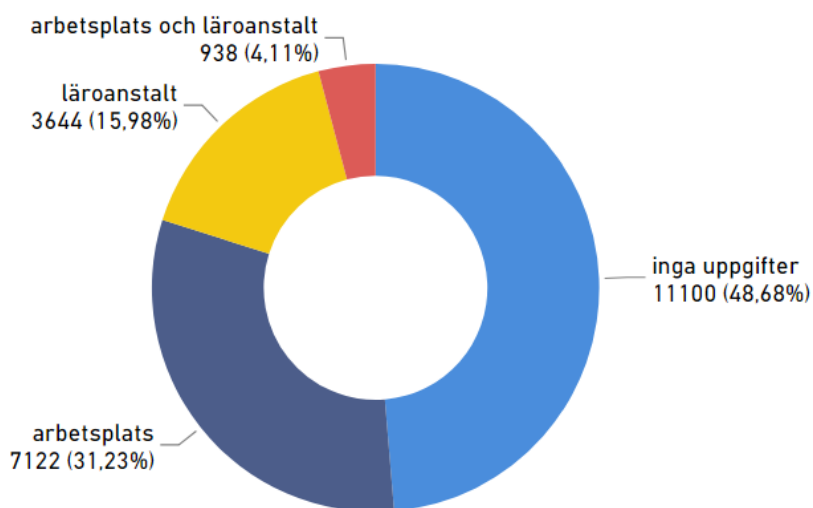
Bland de examina som trädde i kraft den 1 januari 2019 har alla utbildningsanordnare som fått anordnartillstånd inte nödvändigtvis ännu aktiverat sig för att ordna examina. Det är därför ännu svårt att dra slutsatser om geografisk täckning.

Kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande

Fördelning av miljöer där yrkesprov genomförs

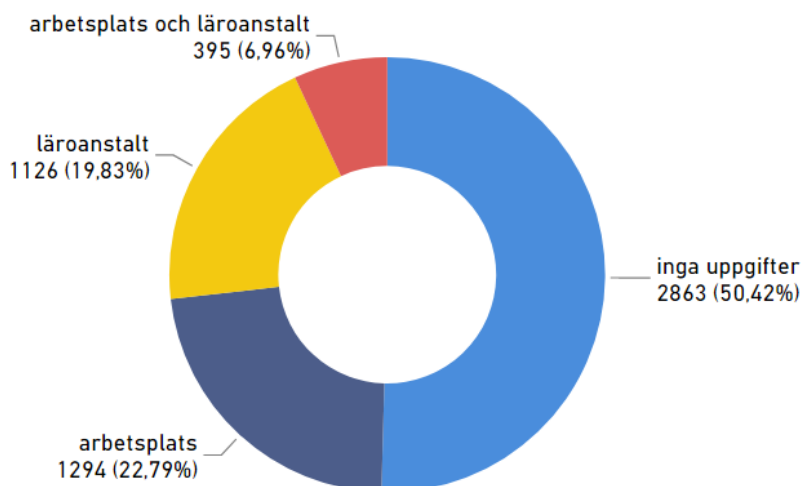
Grundexamen inom byggnadsbranschen (2019)

Yrkesprovsmiljö ● inga uppgifter ● arbetsplats ● läroanstalt ● arbetsplats och läroanstalt

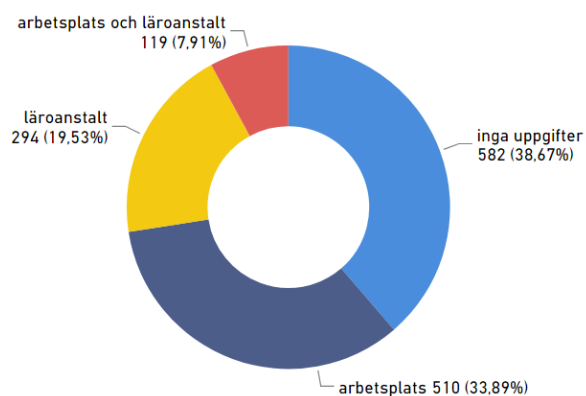
Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen (2019)

Yrkesprovsmiljö ● inga uppgifter ● arbetsplats ● läroanstalt ● arbetsplats och läroanstalt

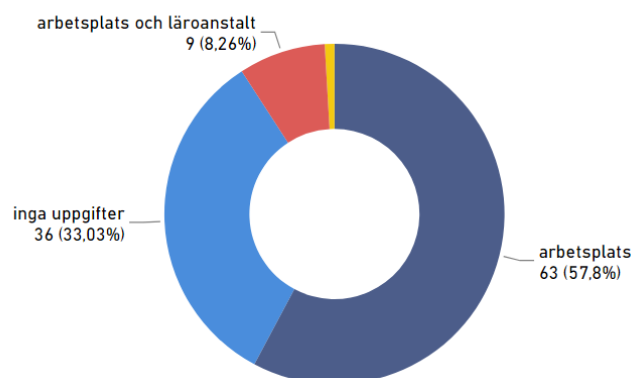
Yrkesexamen i husbyggnad (2019)

Yrkesprovsmiljö ● inga uppgifter ● arbetsplats ● läroanstalt ● arbetsplats och läroanstalt

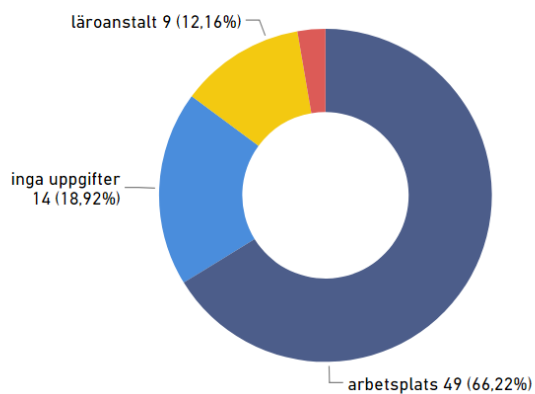
Specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen (2019)

Yrkesprovsmiljö ● arbetsplats ● inga uppgifter ● arbetsplats och läroanstalt ● läroanstalt

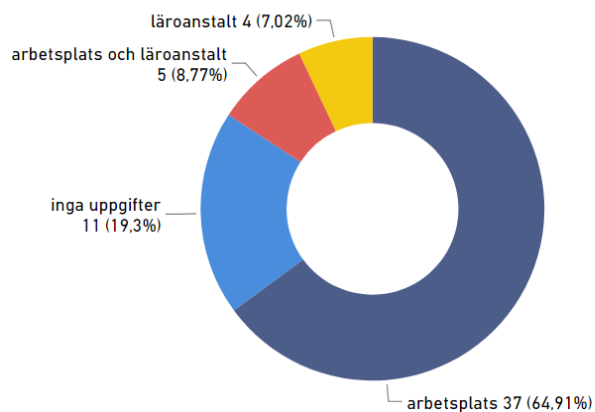

Yrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen (2019) Specialyrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen (2019)

Yrkesprovsmiljö ● arbetsplats ● inga uppgifter ● läroanstalt ● arbetsplats och läroanstalt

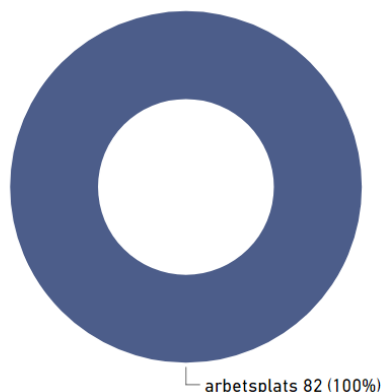

Yrkesprovsmiljö ● arbetsplats ● inga uppgifter ● arbetsplats och läroanstalt ● läroanstalt

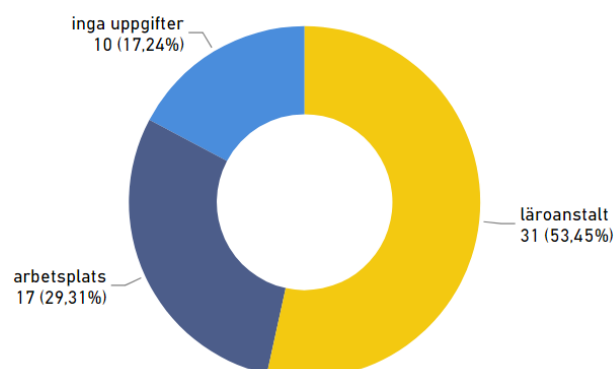
Yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter (2019)

Yrkesprovsmiljö ● arbetsplats

Specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen (2019)

Yrkesprovsmiljö ● läroanstalt ● arbetsplats ● inga uppgifter

I grundexamina inom byggnadsbranschen och ytbehandlingsbranschen har om man bortser från punkterna "inga uppgifter", största delen av yrkesproven avlagts på arbetsplats. I yrkesexamen i husbyggnad har ganska många yrkesprov avlagts vid läroanstalter och största delen av dessa yrkesprov gäller examensdelen för asbestarbeten.

Enligt KOSKI-datan utförs största delen av yrkesproven för yrkes- och specialyrkesexamina på arbetsplatserna, med undantag av specialyrkesexamen för arbetsledning inom byggnadsbranschen, där cirka hälften av yrkesproven avläggs vid läroanstalter. De yrkesprov som avläggs vid läroanstalterna är delar av yrkesprov för asbestarbeten, som gjorts till en valbar examendel i yrkesexamen i husbyggnad.

Medeltalet för yrkesprov enligt studeranderesponsen inom yrkesutbildning (slutenkät)

Det gemensamma medeltalet för alla examina i frågegruppen yrkesprov är 4,5

Grundexamen inom byggnadsbranschen: 4,2

Grundexamen inom ytbehandlingsbranschen: 4,3

Yrkesexamen i husbyggnad: 4,1

Specialyrkesexamen inom husbyggnadsbranschen 4,9

Specialyrkesexamen för ytbehandlingsmästare: 4,7

Specialyrkesexamen för arbetsplatschef inom byggnadsbranschen: 4,6

Yrkesexamen inom branschen för byggnadsprodukter: 4,7

Yrkesexamen inom ytbehandlingsbranschen: 4,2

I alla examina är medelvärdena för punkten yrkesprov över fyra (på skalan 1–5). Resultaten är goda och variationen mellan examina är liten. I synnerhet för specialyrkesexamina är medeltalet högt.

* granskningsperioden för studeranderespons är 7/2018–9/2019. Bedömningsskala 1–5, där (5) helt av samma åsikt, (4) nästan helt av samma åsikt, (3) delvis av samma och delvis av annan åsikt, (2) nästan helt av annan åsikt, (1) helt av annan åsikt.

Genomförande av tvåpartsbedömning av kunnande

I sammanlagt cirka 30 procent av alla examina som hör till kommissionens bransch, det vill säga för 4765 yrkesprov, har beslut om bedömningen fattats av en lärare (förutom punkterna "inga uppgifter"). Kommissionen fäster uppmärksamhet vid det stora antalet yrkesprov som endast bedömts av en lärare och funderar på om det kan vara fråga om ett tekniskt fel.

Bortsett från punkterna "inga uppgifter" har flest beslut om bedömningen av yrkesprov fattats av arbetsgivaren/företrädare för arbetslivet tillsammans med en lärare.

Motiveringar för ordnande av yrkesprov vid läroanstalter

På grund av det ringa antalet besök känner kommissionen inte heltäckande till på vilka grunder utbildningsanordnarna ordnar yrkesprov i läroanstaltsmiljö. Det har inte funnits något att anmärka på ordnandet av yrkesprov vid de läroanstalter som besökts av kommissionen.

Rättelser av bedömning

Kommissionen har fått en begäran om rättelse av bedömningen och kan inte göra generaliseringar utifrån denna.

Planer för bedömning av kunnande

Utifrån de två besöksrapporterna hade planerna för bedömning av kunnande upprättats enligt informationsinnehållet.

Genomförandet av den personliga tillämpningen i praktiken

I besöksrapporterna nämns att de studerande har varit nöjda med de olika möjligheterna att avlägga yrkesprov.

Under punkten för personlig tillämpning har medeltalet i studeranderesponsen inom yrkesutbildning varit 3,9 för alla yrkesprov som ingår i kommissionens bransch.

God praxis

Under besöken har man inte uppmärksammat god praxis.

Utvecklingsområden i utbildningsanordnarnas verksamhet

Enligt diskussionerna under besöken strävar utbildningsanordnarna efter att utveckla och upprätthålla företagssamarbetet, så att de studerande via utbildnings- eller läroavtal kan avlägga examina på företagens arbetsplatser.

Hur väl fungerar examensgrunderna

Diskussion

Examengrundernas arbetslivsmotsvarighet

Enligt de diskussioner som förts under besöken har de studerande varit nöjda med genomförandet av yrkesproven och hur de framskrider. Dessutom har företag varit intresserade av att anställa studerande/personer som avlagt examen. Kommissionen anser att detta kan vara ett bevis på att examensgrunderna och den kompetens som behövs i arbetslivet möts.

Bedömare har också sett att bedömningen av kunnandet har kunnat genomföras i den omfattning som grunderna förutsätter.

Yrkesproven är sådana, att det går att påvisa det kunnande som fastställts i examensgrunderna.

Genomförande av valfrihet vid avläggande av examina

Valfriheten verkar vara god när examina avläggs.

Behov av ytterligare anvisningar i fråga om kraven på yrkesskicklighet i examensdelarna eller sätten att påvisa yrkesskickligheten

Kommissionen har inte lagt märke till några särskilda behov av tilläggsanvisningar i anslutning till kraven på yrkesskicklighet eller sätten att påvisa yrkesskicklighet. Man kunde satsa mera än hittills på utarbetandet och anvisningarna för planerna för bedömningen av kunnandet.

Erfarenheter av hur de nya examensgrunderna fungerar

Kommissionen har inte fått respons om de nya examensgrundernas funktionalitet.